Докторанд Јасмина АНДРИЋ,
Истраживачки центар за одбрану и безбедност, Београд*
Проф. др Митар КОВАЧ,
Евроазијски безбедносни форум, Београд

ДОИ: 10.5937/bezbednost2102107A

УДК: 323.28(100)

Прегледни научни рад

Примљен: 18. 12. 2020. године

Ревизија: 24. 2. 2021. године

Датум прихватања: 7. 9. 2021. године

Савремени тероризам као претња безбедности¹

Апстракт: Тероризам је једна од најфреквентније употребљаваних речи у медијима и најефикаснијих политичких речи данашњице. Међутим, иако се о тероризму доста говори како у медијима тако и у стручној и научној литератури, чини се да овај појам ипак остаје недовољно објашњен. На питање зашто је то тако, одговор се крије у низу разлога који су у главном карактеристике савременог света.

Данас више него икада у разматрању тероризма морамо узети у обзир низ чиниоца, а првенствено криминолошке, правне, политичке, социолошке и војне чиниоце савременог света. Ово нас наводи на закључак да се савремени тероризам и поглед на њега битно разликују од својих ранијих појавних облика. Стога, аутори у раду представљају карактеристике савременог тероризма полазећи од теоријског одређења изазова, ризика и претњи безбедности, преко дефинисања и класификације тероризма до проблема у супротстављању тероризму и контексту времена у коме живимо.

Посебан акценат у раду стављен је и на глобално праћење терористичких активности путем светског индекса тероризма. Помоћу ових база одређене су неке од битних карактеристика савременог тероризма.

Кључне речи: изазови ризици и претње, стратегија безбедности, савремени тероризам, екстремизам, светски индекс тероризам.

* Аутор за кореспонденцију, jasmina.andric@istrazivackicentarob.com

¹ Рад је настао у оквиру докторских студија на Војној академији Универзитета одбране.

Увод

Настанак новог светског поретка и геополитичко реорганизовање света након Хладног рата диктирали су и стварање савремених изазова, ризика и претњи безбедности. У том контексту савремени тероризам прераста у глобалну претњу првог реда. Сматра се да се савремени тероризам односи на терористичке активности које су уследиле после напада који су се догодили 11. септембра 2001. године у Сједињеним Америчким Државама. Поједини ове нападе сматрају најзначајнијим догађајем у XXI веку с обзиром на економске, социјалне и безбедносне промене које су настале у Америци и различитим деловима света.

Од напада на Светски трговински центар терористичке активности су постајале динамичније, организованије и софистицираније у погледу метода и употребе савремених технологија. Терористичке организације су добиле транснационални карактер и међународни значај тако што су показале да могу угрозити велесиле попут Америке и Русије.

Савремени тероризам је добио глобалну димензију и постао безбедносна претња која захтева колективни одговор и кооперативност између различитих актера на међународном нивоу. Тероризам се може оквалификовати као *crimina iuris gentium* (Аврамов, 2011). Међутим, савременом тероризму се приступа субјективно и пристрасно, а борба против њега се води селективно и неусклађено, што показује и пракса борбе против тероризма на националном нивоу у земљама које су биле њиме погођене. То је основа проблема у супротстављању савременом тероризму.

Светски индекс тероризма говори нам да се од нестанка Исламске државе тероризам све више помера од Блиског истока ка Европи. Мете су велики европски градови који уједно представљају симболе западног света и чини се да се Хантингтонов сукоб цивилизација све више води терористичким методама. Употреба савремених технологија, спрега са организованим криминалом као извором финансирања и нове методе регрутације терориста само су неке од карактеристика савременог тероризма. Динамичност тероризма као претње безбедности довела је до тога да није једноставно утврдити његове карактеристике у савременом свету. С друге стране, постоје захтев и потреба да се особености савременог тероризма, његове форме, законитост и методе сагледају.

Одређење изазова, ризика и претњи безбедности

Поједини аутори говоре о *изворима, облицима и носиоцима угрожавања* (Стајић, 2008: 28), док други говоре о *изазовима, ризицима и претњама безбедности*. Домаћи аутори као претходницу ове синтагме често помињу синтагму „безбедносне претње, ризици и изазови“ (Симић, 2002). Да је синтагма „изазови, ризици и претње“ ушла у широку употребу говори нам и то да се она користи и у стратешким документима у области безбедности и одбране. Међутим, потребно је разјаснити да ли сва три појма означавају исто, или су у питању појмови различитог нивоа општости?

Изазов можемо објаснити као ситуацију која нас тестира, поставља пред нас нове околности. Овај појам може да има и позитивну конотацију, јер изазов је нешто што нас може натерати да његовим превазилажењем постанемо бољи или постигнемо неку позитивну промену. Ризик се, за разлику од изазова, углавном користи у негативном контексту и представља могућност да наступи лоша ситуација, да дође до повреде или уништења. Ризик се у безбедности посматра као могућност или вероватноћа да се нека опасност оствари.

Претња је најексплицитнији облик опасности и означава конкретну лошу намеру да се повреди или уништи. Претња има највећи ниво деструктивности, а најмањи ниво општости, и што је јаснија и отворенија, вероватноћа њене реализације је већа. Претња означава да ће се опасност испољити у кратком року уколико се не спречи адекватном реакцијом. Претња обично долази са позиције силе, *a priori* има негативан контекст и реалну могућност да се испољи.

Дакле, иако ови појмови означавају различите врсте опасности, они ипак немају исто значење, али то не значи да су одвојени једни од других. Напротив, повезани су и врло често међузависни. Такође изазови, ризици и претње се морају посматрати у оквиру историјско-социјалних односа, просторног одређења и многих других околности које могу утицати на то како неку појаву перципирамо (Ејдус, 2012). Тако оно што је некада било изазов данас може бити реална претња. На пример, несугласице Срба и Албанаца са Косова и Метохије временом су прерасле у реалну претњу сецесије дела територије.

Иако је свака држава спецификум за себе, неке претње попут тероризма се налазе у већини стратегија безбедности и препознате су као глобалне претње. У табели 1 наведене су неке од стратегија држава из региона и њихово одређење изазова, ризика и претњи.

Табела 1. Угрожавање безбедности у стратегијама

ДРЖАВА – СТРАТЕГИЈА	ОДРЕЂЕЊЕ ИЗАЗОВА, РИЗИКА И ПРЕТЊИ
Србија – Стратегија националне безбедности	Изазови, ризици и претње безбедности
Црна Гора – Стратегија националне безбедности	Изазови, ризици и пријетње по безбедност
Хрватска – Стратегија националне сигурности	Претње, изазови и ризици
Албанија – Стратегија националне безбедности	Опасност
Мађарска – Стратегија националне безбедности	Безбедносне претње и изазови

Готово све стратегије националне безбедности страних земаља почињу анализом безбедносног окружења, односно геополитичког положаја дате државе (Крга, 2017: 54). Ако анализирамо глобално безбедносно окружење у последњих пар деценија, као глобалну претњу која се, уз климатске промене, нашла у већини стратегија, свакако можемо издвојити тероризам и екстремизам који може водити у тероризам.

Чак се и на глобалном плану врше покушаји да се идентификују универзалне опасности, односно изазови, ризици и претње безбедности. Тако на пример, бивши генерални секретар УН (Бутрос Гали) формирао је посебну групу експерата с намером да се идентификују општи изазови, ризици и претње безбедности. То је резултирало ставом да и тероризам спада у универзалне изазове, ризике и претње савременог света (Вилијамс, 2012: 34) Стога се може закључити да се савремени тероризам, као претња, издваја од других изазова, ризика и претњи, што захтева посебну анализу

Дефинисање и класификовање тероризма

Тероризам је највећа претња безбедности XXI века, али уједно и изазов у економском, моралном и културном смислу. То је сложен феномен који има много појавних облика и који карактеришу динамичност и променљивост. Ипак, оно око чега нема расправе јесте то да је тероризам увек облик политичког насиља. Овде долазимо и до једног од узрока непостојања општеприхваћене дефиниције тероризма. Наиме, оно што за једну политичку струју јесте теро-

ризам, за другу није, тако да општеприхваћена дефиниција не би подједнако одговарала свима.

Поједини аутори указују на то да данашње дефиниције тероризма личе на такозване „чек-листе“, односно на спискове услова које би један акт требало да испуни да би био означен као терористички. Ако неко дело није насилно, не таргетира цивиле намерно или не покушава да постигне политички циљ, онда то није терористички напад (Ганор, 2009: 25).

Једна од честих грешака приликом покушаја дефинисања овог феномена јесте да се он своди на неко друго кривично дело које нема политичку димензију. Како би се финансирале, терористичке организације, често прибегавају различитим кривичним делима попут трговине наркотицима, оружјем и слично. Одатле постоји спрега између тероризма и организованог криминала. Међутим, не треба их поистовећивати (Игњатовић et al., 2012).

Поједини аутори сматрали су терор и погубнијим од тероризма (Димитријевић, 1985: 125). Тероризам се увек испољава као рефлексија политичке немоћи и служи као крајње средство политичке борбе, онда када су исцрпљена сва друга средства која нису насилна ни разорна, јер тероризам често производи супротан учинак од жељеног (Даниловић, 1993: 38). Док се насиље у политици дефинише као „директна или индиректна“ примена силе у сфери политике и политичког (Симеуновић, 1989: 27).

С обзиром на сложеност тероризма као феномена и мноштво његових појавних облика, могуће је извршити велики број класификација. Можда је најпознатија подела на домаћи и међународни тероризам. Слична подела је и на унутрашњи и спољашњи. Такође, постоје и поделе на рурални и урбани тероризам. Уз то, на глобалном безбедносном плану све више је изражено повезивање тероризма са организованим криминалитетом, који за последицу има појаву тзв. нарко-тероризма, сајбер тероризма и других појавних облика тероризма (Шикман et al., 2017: 7).

Када узимамо циљ као класификациони критеријум, говоримо о класификацији према програмско-циљној оријентацији. Тероризам се тако дели на: идеолошки мотивисан, етно-сепаратистички и верски фундиран тероризам. Идеолошки мотивисани се даље дели на десничарски и левичарски тероризам, а верски фундиран на тероризам секти и тероризам фундиран на интерпретацији великих религија (Симеуновић, 2009).

Такође, уврежено је мишљење да иза терористичких напада увек стоји организована група која има своју утврђену структуру. Међутим, ни то није правило. Тероризам, иако је то у пракси реткост, могу вршити и појединци. У складу са наведеним, тероризам према субјектима можемо поделити на: индивидуални тероризам, тероризам организација и институционални тероризам.

Савремени тероризам

Када се говори о савременом тероризму, најчешће се мисли на период од 11. септембра 2001. године до данас. Иако то није оправдано, као вид објашњења за ове тврдње наводи се учесталост терористичких напада који су наступили после тог датума у односу на период пре њега.

Ако говоримо о основама савременог тероризма, не можемо прескочити екстремизам, који је једна нарастајућа претња у све више земаља света. Екстремизам као идеологија, генеришући тероризам у информационом друштву, опасно је мутирао од криминалне деформације политичког поља на националном нивоу до глобалне претње међународној комуникацији и одрживом развоју светске заједнице (Кириленко et al., 2008: 9). Екстремизам је понашање и мишљење у сфери политике које се налази на границама дозвољеног, с тенденцијом да се та граница пређе, што је у супротности са правним, обичајним и културолошким нормама једног друштва (Ђорић, 2012: 37). Неопходно је истаћи да екстремизам и тероризам нису појмови између којих може и сме да стоји знак једнакости. Човек може бити екстреман у много чему (пример: екстремни навијачи фудбалских клубова), што може прерасти у насилни екстремизам, али тако да он никада не прерасте у тероризам.

Већина аутора бави се исламистичким екстремизмом, што је додатно поспешено мигрантском кризом у Европи. Наиме, мигранти су препознати као база за сакривање и мобилност потенцијалних терориста, који ову кризу користе како би лакше дошли до места у Европи која су мета напада. Међутим, са актуелизовањем теме исламистичког тероризма и екстремизма може се скренути путем исламофобије. Исламофобија је засигурно постала дискурзивна тактика коју широко користе десничарске популистичке странке, друштвени покрети, а посебно крајње десне групе у деловима Европе погођеним финансијском и избегличком кризом (Кауа, 2020: 5).

Ту погубност препознале су међународна заједница и многе организације. Тако, екстремизам полако улази у законодавство (иако то код нас није случај), ²резолуције и акционе планове, и постаје део међународних пројеката. Тако је ОЕБС 2014. године направио приручник „Спречавање тероризма и борба против насилног екстремизма и радикализације која води ка тероризму“³. И званичници УН често говоре о насилном екстремизму и радикализацији која може водити у тероризам. Између осталог, Савет министара УН је 2015. године донео акциони план борбе против насилног екстремизма и радикализације која може водити у тероризам⁴. Такође, у нашој *Националној стратегији за спречавање и борбу против тероризма за период 2017–2021* као приоритетна област број један препознаје се превенција тероризма, насилног екстремизма и радикализације која води у тероризам.

Поред наведеног, све више се истражује и радикализација. Један од интересантних приступа полази од претпоставке да окружење у ком се појединац налази значајно детерминише да ли ће и на који начин он бити радикализован. Појединци на динамичан начин комуницирају са својим окружењем. Та интеракција и тешко предвидиве ситуације захтевају од нас да теоретисемо и правимо моделе који рачунају на многе варијабле у сложенем али препознатљивом начину радикализације актера (https://www.researchgate.net/publication/337029701_Ecologies_of_Radicalisation, доступан 26. 8. 2020). Поред тога што је битно препознати екстремизам који води у тероризам, за проучавање савременог тероризма као претње врло је значајно и одређење светског индекса тероризма.

Светски индекс тероризма

Исламска држава, као организација која је контролисала део територије, више не постоји, а Европа је последњих деценија постала симбол Запада који терористи желе да сруше. С обзиром да се све више терористичких напада одвија ближе западном, развијеном делу света, порасли су и страх и интересовање за овај феномен.

2 У Србији не постоји закон о екстремизму. Иако постоје закони који делимично обухватају овај појам, санкционисање екстремизма званично не постоји у законима Републике Србије.

3 Видети: 18. ОЕБС документ (2014). <https://www.osce.org/files/f/documents/3/1/117669.pdf>, доступан 25. 4. 2020.

4 Видети: <https://www.un.org/sc/ctc/wp-content/uploads/2015/06/CoE-The-fight-against-violent-extremism-and-radicalisation-leading-to-terrorism-Action-Plan.pdf>, доступан 25. 4. 2020.

Често тежимо да утврдимо просторни распоред терористичких напада, њихове последице, смртност, порекло и финансирање терористичких организација, да ли су реакције на те нападе биле адекватне и, што је најважније, да предвидимо где, када и како би могао да се догоди следећи напад. Предиктивна функција оваквих анализа је разлог што се оне често изводе под претпоставком хитности, штуро и непотпуно. За овакву анализу потребан је значајан број проверених података до којих није лако доћи, и зато треба сачекати да се такви подаци прикупе. У ту сврху постоји више база података које бележе податке везане за терористичке нападе.

Једна од база које се често користе за различите извештаје јесте Глобални индекс тероризма Института за економију и мир из Њујорка⁵. Она обухвата 163 земље које рангира по последицама које настају због тероризма, анализирајући и економске и социјалне ефекте који су настали под његовим утицајем (<https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2019-web.pdf>, доступан 25. 4. 2020). У последњем, седмом извештају Глобалног индекса тероризма анализирају се трендови у његовом кретању од 1970. до 2018. године, а посебан акценат стављен је на период после 2014. године и почетак пада организације Исламске државе Ирака и Леванта (ИСИЛ-а).

Један од кључних закључака овог извештаја јесте да је смртност од тероризма опала у периоду између 2014–2018. године. У периоду између 2017 и 2018. године смртност је опала за 15,2 %, а истраживачи који су писали извештај сматрају да се овај пад може повезати са војним интервенцијама против ИСИЛ-а и терористичке организације Боко Харам. Највећи пад смртности бележи се у Ираку, а број је за 75% мањи у 2018. него у 2017. години и ово је први пут да Ирак не заузима прво место на ГТИ листи од 2003. године.⁶ Процењује се да је ИСИЛ имао око 70.000 бораца у 2014. години, а да је тај број сада пао на 18.000 бораца који се налазе у Ираку и Сирији.

Сомалија је друга држава која је забележила пад на овој листи, док је Ирак заменио Авганистан као земља коју највише погађају последице тероризма. Ова држава бележи раст од 59% у смртности од тероризма у 2018. години. Раст су забележиле и Нигерија, Мали и Мозамбик. Такође, идентификовано је 13 терористичких покре-

⁵ Институт за економију и мир из Њујорка је међународна невладина и непрофитна организација.

⁶ На ГТИ (*Global Terrorism Index*) листи земље су рангиране по величини последица које наступају због тероризма.

та најодговорнијих за смртне случајеве који су наступили због тероризма у 2018. години, а сматра се да неке од њих представљају фракције Исламске државе.

Према овом извештају смртност од тероризма у Европи значајно је опала у односу на 2015. годину, када је просечан број убијених у нападима износио 11. У периоду 2017–2018. године догодила су се само два терористичка напада у којима је погинуло пет или више људи. Међутим, иако број умрлих говори да се утицај тероризма смањује, број држава које су погођене тероризмом и имају бар један смртни случај од ове врсте насиља се повећава. Такође наводи се да економски утицај тероризма опада, али и мења форме, тако да подаци о томе како тероризам утиче на пословање нису до краја изведени.

ГТИ извештај говори и о томе да десни екстремисти који чине терористичке нападе све више нападају индивидуално, односно да се број појединаца који врше терористичке нападе повећао. Занимљив је и податак да се број жена које су учествовале у терористичким нападима повећао, мада је он у односу на број мушкараца и даље мали.

Србија се по ГТИ листи налази на 123 месту од 163 земље, суседна нам Хрватска је на 138 месту, Мађарска на 119, док се Босна и Херцеговина налази на 88 месту, а Косово⁷ на 79 месту. Дакле, у нашем окружењу највећи ризик од тероризма бележе БиХ и такозвано Косово.

Слика 1. Оцена Србије на ГТИ листи

Извор: <https://www.visionofhumanity.org>

⁷ Јужна српска покрајина Косово и Метохија се на ГТИ листи наводи као самостална, независна држава, што је у супротности са Уставом Републике Србије.

Друга значајна база података је База терористичких догађаја у Европи, академско-научна база Универзитета у Бергену у Норвешкој. Она садржи податке о домаћим или унутрашњим нападима који су се десили у 18 западноевропских земаља у периоду 1950–2004. године.

Користећи податке ове базе, Ендерс (Enders), Сендлер (Sandler) и Габолев (Gaibullov) уочили су корелацију између домаћих и транснационалних терористичких инцидената (Enders et al., 2001). Дакле, можемо закључити да тероризам тежи транснационалности и да је често тешко одвојити домаће терористичке нападе од интернационалних. Ово је један од разлога што се о савременом тероризму говори као о глобалној претњи.

Даље, не смемо прескочити Базу глобалног тероризма. Академска база која припада Универзитету у Мериленду, у Колец Парку, специфична је по томе што, између осталог, садржи и податке о томе како и зашто се формирају терористичке групе и обухвата период од 1970. до 2018. године. Претрагом терористичких напада усмерених против влада у периоду 2013–2018. године у Западној Европи долази се до 122 терористичка напада, од којих се већина догодила у Грчкој. Применом истих критеријума претраге у овој бази за Источну Европу долазимо до 145 напада, од којих се већина догодила у Украјини, а занимљиво је и да се такозвано Косово као место одигравања терористичких напада помиње седам пута

Проблеми у супротстављању савременом тероризму

Ако желимо да се адекватно боримо против тероризма, морамо знати да га препознамо, затим да утврдимо о којој врсти тероризма је реч и шта су циљеви и мотиви деловања терориста у различитим деловима света. С обзиром да не постоји међународно призната дефиниција тероризма, на питање да ли се у конкретном случају ради о тероризму државе различито одговарају. То је прва и основна препрека у супротстављању тероризму на међународном нивоу. На националном нивоу то су неадекватни закони и процедуре који штуро дефинишу тероризам као кривично дело, што ствара препреке у пракси.

Поред тога, тешко је разграничити докле сеже тероризам и одакле почињу криминалне активности. Разлог је прост – тамо где

се развија тероризам, постоји одлична подлога за организовање системског, планираног и организованог криминала јер се те две делатности изванредно допуњавају (Бејалајац et al, 2012: 344).

Грешке које настану у некој од фаза откривања и спречавања тероризма (попут непроверених и недовољних података на почетку истраге) могу утицати и на остале фазе. То нам говори да цео безбедносни систем мора да ради координирано, повезано и једнако добро, а то у пракси често није случај (Бановић, 2001).

За борбу против тероризма значајна је и међународна сарадња, превасходно полицијска и судска. Препреке које се овде јављају јесу неусаглашеност законских прописа и процедура између две или више држава. Док се полицијска сарадња, званична и тајна, одвија преко Интерпола, она и даље зависи од појединачне воље држава. Није реткост да државе подржавају тероризам у комшијском дворишту, финансирајући и пружајући уточиште терористима.

Препреке у сарадњи у борби против тероризма на међународном нивоу јављају се и у виду језичких, легислативних и културолошких разлика, као и разлика у полицијским праксама држава. Препреке могу бити и неадекватна контрола граница, недовољно издвајање финансија за борбу против тероризма, грађански немири и све оно што једну државу онемогућава да све своје безбедносне капацитете усмери на откривање и борбу против тероризма

Закључак

Можемо рећи да је тероризам пошаст нашег доба и глобална претња која захтева мултидисциплинаран приступ. То се види и кроз низ безбедносних стратегија које без обзира на ниво општости препознају тероризам као претњу. Међутим, сложеност овог феномена, која се види и у мноштву његових класификација, дозвољава нам да кажемо да је савремени тероризам подједнако и изазов и ризик и претња безбедности.

Иако се највише пажње обраћа на исламистичке терористичке организације, трендови тероризма који се све више окрећу ка европском и тлу западних земаља говоре нам да не смемо да заборавимо ни на друге форме и врсте тероризма. Такође, екстремизам као основа тероризма мора бити посебно изучаван и у борбу против тероризма треба укључити и антиекстремистичке превентивне активности.

Из анализе више база података о терористичким нападима може се уочити да европске државе све чешће постају мета терористичких напада, док терористи углавном долазе са Блиског истока или су припадници локалног радикализованог становништва. Савремени тероризам мења и унапређује своје методе, као и начине врбовања и радикализације нових будућих терориста. Стога, државни и међународни органи пред собом имају велики изазов, ризикујући да, поред губитка живота људи, трпе и економске, социјалне и политичке последице какве изазива тероризам као глобална претња.

Иако је уочено да постоје особености које су специфичне за савремени тероризам, за успешну борбу против овог феномена неопходно је његово даље проучавање. Сви актери укључени у борбу против савременог тероризма имају нимало лаке задатке, али чини се да су научни радници и истраживачи посебно изазвани да дају свој допринос превенцији тероризма његовим даљим проучавањем

Литература

1. Аврамов, С. (2011). *Међународно јавно право*. Академија за дипломатију и безбедност, Београд.
2. Бановић, Б. (2001). *Криминалистичка методика*. ВШУП, Београд.
3. Бјелајац, Ж., Јовановић, М. (2012). Глобални тероризам као екстреман облик деградације људских права. *Политичка ревија*, 34(4): 329–335.
4. Вилијамс, П. (2012). *Увод у студије безбедности*. Службени гласник, Београд.
5. Ganor B. (2009). *Trends in Modern International Terrorism* In: Weisburd D., Feucht T., Hakimi I., Mock L., Perry S. (eds) *To Protect and To Serve*. Springer, New York.
6. Global terrorism index (2019). in measuring the impact of terrorism, Institute for economics & peace, <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2019-web.pdf>, доступан 25. 4. 2020.
7. Даниловић, Р. (1993). *Употреба непријатеља*. Агенција Ваљевац, Ваљево.
8. Димитријевић, В. (1985). *Страховлада – оглед о људским навима и државном терору*. РАД, Београд.

9. Ђорић, М. (2012). *Екстремна десница: међународни аспекти десничарског екстремизма*. Наука и друштво Србије, Београд.
10. Enders, W., Sandler, T., Gaibullov, K. (2001). Domestic versus Transnational Terrorism: Data, Decomposition, and Dynamics. *Journal of Peace Research* 48 (3), 319–337.
11. Ејдус, Ф. (2012). *Међународна безбедност, теорије, сектори и нивои*. Службени гласник, Београд.
12. Игњатовић, Ђ., Шкулић, М. (2012). *Организовани криминалитет*. Правни факултет универзитета у Београду, Београд.
13. Kirilenko V.P., Alekseev G.V. (2017). The Problem of Countering Violent Extremism in the Information War. *Administrative Consulting*. 2017;(4): 14–30.
14. Крга, Б. (2017). *Стратегија националне безбедности у теорији и пракси*. Медија центар „Одбрана“, Београд.
15. Kaya, A. (2020). *The state of the art on radicalisation: Islamist and nativist radicalisation in Europe*. European Institute and the Department of International Relations Istanbul Bilgi University.
16. Morselli, A. (2019). *Ecologies of Radicalisation*, https://www.researchgate.net/publication/337029701_Ecologies_of_Radicalisation, доступан 26. 8. 2020.
17. *Национална стратегија за спречавање и борбу против тероризма за период од 2017–2021 године*, Службени гласник РС, бр. 94/2017.
18. ОЕБС документ (2014). *Спречавање тероризма и борба против насилног екстремизма и радикализације која води ка тероризму: Приступ путем рада полиције у заједници*, Организација за европску безбедност и сарадњу, Беч, <https://www.osce.org/files/f/documents/3/1/117669.pdf>, доступан 25. 4. 2020.
19. Симеуновић, Д. (1989). *Политичко насиље*. Радничка штампа, Београд.
20. Симеуновић, Д. (2009). *Тероризам*. Правни факултет, Београд.
21. Симић, Д. (2002). *Наука о безбедности*. Јавно предузеће службени лист СРЈ, Факултет политичких наука, Београд.
22. Стајић, Љ. (2008). *Основи система безбедности*. Правни факултет, Нови Сад.
23. Симовић, М., Шикман, М. (2017). Тероризам – злочин vs норма. *Криминалистичке теме* (1–2), 73–96.

24. Стратегија националне безбедности Републике Србије, Службени гласник РС, бр. 94/2019.
25. Стратегија одбране Републике Србије, Службени гласник РС, бр. 94/2019.
26. 125th Session of the Committee of Ministers (Brussels, 19 May 2015) The fight against violent extremism and radicalisation leading to Terrorism, <https://www.un.org/sc/ctc/wp-content/uploads/2015/06/CoE-The-fight-against-violent-extremism-and-radicalisation-leading-to-terrorism-Action-Plan.pdf>, доступан 25. 4. 2020.

Contemporary Terrorism as a Security Threat

Abstract: *Terrorism is one of the most frequently used words in the media and the most effective political words of today. However, although there is a lot of talk about terrorism in the media as well as in the professional and scientific literature, it seems that this term remains insufficiently explained. When asked why this is so, the answer lies in a number of reasons that are mainly characteristics of the modern world.*

Some of the reasons include the complexity of terrorism as a phenomenon and the multitude of its manifestations. Then, there is the subjectivity in defining this term and the different political interests that lead to the duality of standards in its definition. Also, various aspects of the time in which we live (digitalization, faster flow of information, greater availability of weapons, etc.) contribute to making terrorism more dynamic and thus more intriguing for the public. Today, more than ever, in considering terrorism, we must take into account a number of factors, primarily criminological ones and then legal, political, sociological and military factors of the modern world. This leads us to the conclusion that modern terrorism and the view of it are significantly different from their earlier manifestations. Therefore, the authors present the characteristics of modern terrorism, starting from the theoretical definition of security challenges, risks and threats, through the definition and classification of terrorism to the problems in countering terrorism and the context of the time in which we live.

If we take into account that the period after the attack on the World Trade Center is considered a period of modern terrorism, we will see that

the emphasis is on Islamist terrorism. However, although most attention is paid to Islamist terrorist organizations, the trends of terrorism are now increasingly turning to European and Western countries. This tells us that we must not forget other forms, types and forms of terrorism. Right-wing extremist, terrorist organizations are a real threat, and the fight against terrorism is a difficult task that the global society of the 21st century has set to itself as the primary security problem. Therefore, the paper identifies key obstacles to a successful fight against terrorism. The paper places a special emphasis on the global monitoring of terrorist activities through the World Terrorism Index. Using these bases, some of the important characteristics of modern terrorism have been determined.

Keywords: *challenges, risks and threats, security strategy, modern terrorism, extremism, world terrorism index.*